

Na temelju članka 10. stavka 6. Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak («Narodne novine», broj 138/2006), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2007. godine, donijela

UREDBU

O OSIGURANJU IZVOZA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Uredbe

Članak 1.

(1) Ovom Uredbom uređuju se uvjeti pod kojima se osiguravaju tražbine od neutrživih (netržišnih) rizika nastale prilikom izvoza roba i usluga hrvatskog podrijetla i ulaganja u inozemstvo (u daljnjem tekstu: poslovi osiguranja izvoza).

(2) Ovom Uredbom uređuje se sustav poslova osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske, u svrhu sigurnosti i konkurentnosti hrvatskog gospodarstva na stranim tržištima po međunarodno dogovorenim pravilima i uvjetima.

(3) Ova Uredba ne primjenjuje se na osiguranje ponudbenih i avansnih jamstava, jamstava za dobro izvršenje posla, jamstava za zadržana plaćanja, niti na osiguranje rizika vezanih uz građevinsku opremu i materijal, kada se koriste u zemlji kupca radi izvršenja izvoznog ugovora.

Značenje pojmova

Članak 2.

Pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe imaju sljedeća značenja:

«*Insolventnost*» je *de jure* ili *de facto* nesposobnost za plaćanje privatnog dužnika odnosno njegovog jamca po izvoznom ugovoru ili ugovoru o kreditu/zajmu;

«*Povreda ugovornih obveza*» je povreda ugovornih obveza po izvoznom ugovoru, ugovoru o kreditu/zajmu od strane dužnika ili njegova jamca;

«*Svojevoljno odbijanje izvršenja*» je odluka kupca iz kredita dobavljača o raskidu ili otkazu izvoznog ugovora odnosno odbijanju prihvaćanja robe i/ili usluga, a da na to nema pravo;

«*Odluka treće zemlje*» je mjera ili odluka vlade zemlje, uključujući mjere i odluke javnih vlasti koje se smatraju vladinim intervencijama, osim Vlade Republike Hrvatske ili vlade zemlje nositelja police, koja sprječava izvršavanje ugovora o kreditu/zajmu, izvoznog ugovora, odnosno ugovora o ulaganju u inozemstvo;

«*Moratorij*» je opći moratorij koji je proglasila zemlja dužnika ili treća zemlja kroz koju se ima izvršiti plaćanje po ugovoru o kreditu/zajmu, izvoznom ugovoru, odnosno ugovoru o ulaganju u inozemstvo;

«*Sprječavanje*» ili «*odgoda prijenosa novčanih sredstava*» su politički događaji, gospodarske poteškoće ili zakonodavne ili administrativne mjere koje nastanu ili koje su poduzete izvan Republike Hrvatske, a kojima se sprječava ili odgađa prijenos sredstava plaćenih u vezi s ugovorom o kreditu/zajmu, izvoznim ugovorom, odnosno ugovorom o ulaganju u inozemstvo;

«*Propisi zemlje dužnika*» su pravni propisi usvojeni u zemlji dužnika kojima se plaćanje dužnika u valuti zemlje dužnika proglašava valjanim ispunjenjem duga, iako to plaćanje na

dan prijenosa sredstava, zbog promjene tečaja valute zemlje dužnika, ne pokriva iznos duga u valuti sukladno izvoznom ugovoru, ugovoru o kreditu/zajmu, odnosno ugovoru o ulaganju u inozemstvo;

«*Odluke Republike Hrvatske ili zemlje nositelja police*» su mjere ili odluke Vlade Republike Hrvatske ili vlade zemlje nositelja police, uključujući mjere i odluke Europske zajednice, koje se odnose na trgovinu između Republike Hrvatske i trećih zemalja, kao što je zabrana izvoza, ukoliko Vlada Republike Hrvatske odnosno vlada te zemlje na drugi način ne pokrije učinke te mjere ili odluke;

«*Viša sila*» je slučaj više sile nastao izvan Republike Hrvatske koji može uključivati rat, građanski rat, revoluciju, prosvjed, javni nemir, oluju, poplavu, potres, erupciju vulkana, plimni val i nuklearnu nezgodu, osim ako vlada te zemlje nije pokrila štetne učinke na drugi način;

«*Dužnik*» je kupac ili korisnik kredita/zajmoprimac ili njihov jamac;

«*Izvoz*» je:

- prodaja robe hrvatskog podrijetla kupcu u inozemstvu,
- izvršavanje radova i usluga za inozemnog naručitelja,
- ulaganje imovine hrvatskog trgovačkog društva u trgovačka društva i podružnice u inozemstvu,
- davanje stranim osobama u zakup imovine u vlasništvu izvoznika ili u vlasništvu (strane ili mješovite) pravne osobe u kojoj izvoznik izravno ili neizravno ima većinski udjel ili prevladavajući utjecaj,
- zajednički poslovni pothvat u inozemstvu izvoznika i strane pravne ili fizičke osobe,
- plaćanje predujma i polaganje drugih osiguranja u inozemstvu u vezi sa sudjelovanjem izvoznika u postupcima prodaje robe, izvršenja radova i/ili usluga u inozemstvu,
- svaki drugi pravni posao kojemu je krajnja svrha izvoz robe, izvršenje radova i/ili usluga, a koji je od posebne važnosti za hrvatsko gospodarstvo te trgovinsku politiku Republike Hrvatske;

«*Izvozni ugovor*» je trgovački ugovor, odnosno pisana isprava o ugovoru o izvozu zaključenom između izvoznika i dužnika;

«*Izvoznik*» je hrvatska pravna ili fizička osoba koja izvozi;

«*Javnopravni dužnik*» je subjekt koji, u bilo kojem pravnom obliku, sam predstavlja javnu vlast i koji ne može, sudski ili administrativno, biti proglašen insolventnim.

«*Privatni dužnik*» je onaj koji se, u smislu ove Uredbe, ne smatra javnopravnim dužnikom.

«*Komercijalni rizik za privatne dužnike*» je insolventnost, povreda ugovornih obveza ili svojevoljno odbijanje izvršenja obveza.

«*Kredit dobavljača*» je kupoprodaja s obročnom otplatom cijene, odnosno izvozni ugovor o izvozu robe i/ili usluga koje potječu iz Republike Hrvatske, a koji je sklopljen između jednog ili više dobavljača i jednog ili više kupaca, kojim se kupac ili kupci obvezuju platiti dobavljaču odnosno dobavljačima ugovorni iznos u gotovini ili kreditom, pod uvjetom da se odredbe o pokriću primjenjuju kad se pokriće odnosi na poduzeća osnovana u Republici Hrvatskoj;

«*Kreditni rizik*» je štetni događaj koji nastaje kada nositelj police niti tri mjeseca nakon dospijeca nije u mogućnosti naplatiti neki iznos koji mu je dugovan po izvoznom ugovoru, ugovoru o kreditu/zajmu odnosno po ugovoru o ulaganju u inozemstvo, pod uvjetom da je neplaćanje izravna i isključiva posljedica komercijalnog ili političkog rizika za privatne odnosno javnopravne dužnike;

«*Kredit kupcu*» je ugovor o kreditu/zajmu između jedne ili više financijskih institucija i jednog ili više korisnika kredita/zajmoprimaca kojim se financira izvozni ugovor, temeljem kojeg jedan ili više zajmodavaca/davatelja kredita u ime jednog ili više kupaca odnosno korisnika kredita/zajmoprimaca preuzima obvezu plaćanja dobavljaču ili dobavljačima u gotovu novcu sukladno uvjetima osnovnog posla, a kupac ili kupci odnosno korisnici kredita/zajmoprimci preuzimaju obvezu povrata sredstava kredita zajmodavcu/davatelju kredita;

«*Najmanji domaći udio*» je najmanji postotak vrijednosti domaćeg udjela u izvozu, podoban za osiguranje u skladu s ovom Uredbom, a koji određuje Hrvatska banka za obnovu i razvitak;

«*Osiguratelj*» je Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR);

«*Nositelj police*» je pravna ili fizička osoba sa sjedištem odnosno prebivalištem u Republici Hrvatskoj koja je ovlaštenik police ili ugovora o osiguranju, sklopljenog s osigurateljem;

«*Podizvođački ugovor*» je ugovor koji je glavni izvođač sklopio s podizvođačem temeljem kojeg je ugovoreno da će u izvršenju drugog ugovora, koji je sklopljen između glavnog izvođača i kupca, podizvođač dostaviti robu ili izvršiti usluge koje glavni izvođač mora uključiti ili koristiti u isporuci predmeta koje je kupac od njega naručio, pod uvjetom da:

- podizvođač nije supotpisnik ugovora koji su sklopili glavni izvođač i kupac te da je kupcu jedino glavni izvođač odgovoran za izvršenje ugovornih obveza i snosi sve rizike za koje se eventualno jamči po tom ugovoru;

- se isporuke podizvođača odnose na robu (osim sirovina ili polugotovih proizvoda) i/ili usluge koje su bitne za izvršenje ugovora kupcu od strane glavnog izvođača;

«*Politički rizik za privatne dužnike*» je odluka treće zemlje, moratorij, sprječavanje ili odgoda prijenosa sredstava, propisi zemlje dužnika, odluka Republike Hrvatske ili zemlje nositelja police ili viša sila;

«*Politički rizik za javnopravne dužnike*» je svaki od rizika obuhvaćenih pojmom političkog rizika za privatne dužnike, te povreda ugovornih obveza ili svojevrijedno odbijanje izvršenja;

«*Rizik proizvodnje*» je štetni događaj koji nastaje kada je izvršenje ugovornih obveza nositelja police ili proizvođača naručene robe obustavljeno neprekidno na razdoblje od šest mjeseci te ako je obustava izravna i isključiva posljedica komercijalnog ili političkog rizika za privatne odnosno za javnopravne dužnike;

«*Ugovor o osiguranju*» i «*polica*» su pisane isprave o ugovoru o osiguranju izvoza, koje izdaje osiguratelj, a ovlaštenik kojih je nositelj police;

«*Utrživi (tržišni) rizici*» su komercijalni i politički rizici javnopravnih i privatnih dužnika sa sjedištem odnosno prebivalištem u državi članici Europske unije ili na području Australije, Islanda, Japana, Kanade, Novog Zelanda, Norveške, Sjedinjenih Američkih Država ili Švicarske, a čije trajanje uključujući razdoblje proizvodnje ne prelazi dvije godine;

«*Neutrživi (netržišni) rizici*» su rizici koji se, u smislu ove Uredbe, ne smatraju utrživim (tržišnim) rizicima.

II. OSIGURANJE IZVOZA

Provedba poslova osiguranja izvoza

Članak 3.

- (1) Poslove osiguranja izvoza u ime i za račun Republike Hrvatske obavlja HBOR.
- (2) Za obavljanje poslova osiguranja izvoza, HBOR je dužan donijeti:
 1. opće uvjete osiguranja izvoza,
 2. premijske sustave,
 3. klasifikaciju zemalja po rizičnosti.

Poslovi osiguranja izvoza

Članak 4.

(1) Poslovima osiguranja izvoza, u smislu ove Uredbe, smatra se osiguranje neutrživih rizika.

(2) Razdoblje trajanja rizika iz stavka 1. ovoga članka predstavlja dvije ili više godina uključujući razdoblje proizvodnje i razdoblje otplate.

Naplata predujma

Članak 5.

Za poslove osiguranja izvoza izvoznik je dužan temeljem izvoznog ugovora naplatiti predujam te pribaviti instrumente osiguranja naplate svojih potraživanja sukladno ugovoru o osiguranju.

Domaći udio i zabrana ponovnog izvoza

Članak 6.

(1) Ugovorom o osiguranju, u smislu ove Uredbe, ne mogu se osiguravati tražbine po osnovi izvoza koji nema najmanji domaći udio.

(2) Ugovorom o osiguranju, u smislu ove Uredbe, ne mogu se osigurati tranzit ili ponovni izvoz.

Odgovornost i isključenje odgovornosti osiguratelja

Članak 7.

(1) Osiguratelj je odgovoran za štete koje su izravna i isključiva posljedica komercijalnog rizika ili političkog rizika za privatne odnosno za javnopravne dužnike.

(2) Osiguratelj može odbiti odgovornost za štete koje su izravna ili neizravna posljedica:

- radnje ili propusta nositelja police ili osobe koja djeluje u njegovo ime,
- bilo koje odredbe kojom se ograničavaju prava nositelja police, a koja je sadržana u ugovoru o kreditu/zajmu, izvoznom ugovoru odnosno ugovoru o ulaganju u inozemstvo ili bilo kojem drugom mjerodavnom dokumentu, uključujući i dokumente koji se odnose na jamstva ili sporazume o osiguranju,
- sporazuma nositelja police i dužnika, sklopljenog nakon zaključenja ugovora o kreditu/zajmu, izvoznog ugovora odnosno ugovora o ulaganju u inozemstvo, kojim se sprječava ili odgađa plaćanje duga ili

- u slučaju kredita dobavljača, bilo kojeg propusta poddobavljača, sudobavljača ili drugih dobavljača u izvršenju njihovih obveza, pod uvjetom da njihov propust nije posljedica: odluke treće zemlje, moratorija, sprječavanja ili odgode prijenosa sredstava, propisa zemlje dužnika, odluke Republike Hrvatske ili zemlje nositelja police ili više sile.

Osigurani rizici
Članak 8.

Osiguranje, u smislu ove Uredbe, odnosi se na štete koje mogu nastati kao posljedica ostvarenja rizika proizvodnje i/ili kreditnog rizika.

Opseg pokrića
Članak 9.

(1) Pokriće rizika proizvodnje obuhvaća, u granicama ugovornog iznosa, trošak koji je nositelj police pretrpio u vezi s ispunjenjem svojih ugovornih obveza i/ili u proizvodnji ugovorenih dobara, ako su ti troškovi nastali radi izvršenja ugovora.

(2) Pokriće rizika proizvodnje ne obuhvaća:

- troškove nastale u vezi s robom i/ili uslugama za koje je pokriće kreditnog rizika već počelo,
- iznose koje je nositelj police platio po pozivu za isplatu po jamstvu izdanom u vezi s ugovorom koji je predmet pokrića, što ne sprječava osiguratelja da neovisno o odredbama ove Uredbe pod tržišnim uvjetima osigura te rizike,
- iznose koji se odnose na penale i odštetu koje je nositelj police platio dužniku.

(3) Pokriće kreditnog rizika obuhvaća iznos (glavnicu i kamate) koje kupac duguje po izvoznom ugovoru odnosno korisnik kredita/zajmoprimac po ugovoru o kreditu/zajmu, uključujući i kamate koje nastaju danom dospijeca.

(4) Ako je plaćanje ili financiranje osiguranih poslova ugovoreno u jednoj ili više stranih valuta, ugovor o osiguranju može biti sklopljen u stranoj valuti.

Postotak pokrića
Članak 10.

(1) Ugovor o osiguranju mora sadržavati odredbe o postotku pokrića i osnovici za utvrđivanje najvišeg iznosa odštete.

(2) Ako osiguratelj odobri postotak pokrića veći od 95%, dužan je o tome kao i o razlozima odstupanja od navedenog pokrića izvijestiti Europsku komisiju i ostale osiguratelje u roku od sedam radnih dana prije donošenja takve odluke.

Pokriće podizvođačkih ugovora
Članak 11.

(1) Podizvođački ugovori sklopljeni s ugovornim stranama iz jedne ili više država članica Europske unije ili iz trećih zemalja uključeni su u pokriće koje se odobrava glavnom izvođaču i to kada je iznos podizvođačkih ugovora manji ili jednak:

- 40% vrijednosti izvoznog ugovora, kod izvoznih ugovora čija je vrijednost manja od 54.750.000,00 kuna;

- 21.900.000,00 kuna, kod izvoznih ugovora čija je vrijednost između 54.750.000,00 kuna i 73.000.000,00 kuna;
- 30% vrijednosti izvoznog ugovora, kod izvoznih ugovora čija je vrijednost veća od 73.000.000,00 kuna.

(2) Osiguratelj je dužan, pod jednakim uvjetima, odobriti pokriće neovisno da li je podizvođački ugovor sklopljen s podizvođačem čije je sjedište u Republici Hrvatskoj, državi članici Europske unije ili trećoj zemlji.

Početak pokrića Članak 12.

(1) Kod kredita kupcu pokriće počinje teći od dana stupanja na snagu ugovora o kreditu/zajmu, ako su ispunjeni svi preduvjeti iz police osiguranja i ugovora o kreditu/zajmu.

(2) Kod kredita dobavljača pokriće rizika proizvodnje počinje teći od dana stupanja na snagu izvoznog ugovora, ako su ispunjeni svi preduvjeti iz police osiguranja i izvoznog ugovora.

(3) Pokriće kreditnog rizika počinje teći od dana kada je nositelj police ovlašten primiti plaćanje, nakon što je u cijelosti ispunio ugovorne obveze i ako su ispunjeni svi preduvjeti iz police osiguranja i izvoznog ugovora.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, pokriće kreditnog rizika može započeti od dana svake djelomične isporuke, ako je nositelj police ovlašten primiti plaćanje fiksnog i konačnog iznosa koji odgovara vrijednosti isporučene robe i/ili usluga, u skladu s uvjetima ugovora.

Podnošenje odštetnog zahtjeva Članak 13.

(1) Nositelj police može podnijeti odštetni zahtjev tek istekom razdoblja potrebnog za ostvarenje osiguranog rizika proizvodnje i kreditnog rizika.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, nositelj police može odmah podnijeti odštetni zahtjev i to u slučajevima:

- insolventnosti privatnih dužnika,
- bilateralnog međuvladinog sporazuma o restrukturiranju duga.

Pravo na odštetu i prijenos prava Članak 14.

(1) Nositelj police stječe pravo na odštetu istekom razdoblja iz članka 13. stavka 1. ove Uredbe ako su ispunjeni svi preduvjeti iz ugovora o osiguranju i uvjeti za isplatu odštete, ako je zahtjev pravno utemeljen te ako je nositelj police upravljao rizikom s dužnom pažnjom.

(2) Osiguratelj je, prije isplate odštete, ovlašten prenijeti na sebe prava nositelja police po ugovoru o kreditu/zajmu, izvoznom ugovoru odnosno ugovoru o ulaganju u inozemstvo.

Obveze osigurane drugim instrumentima osiguranja Članak 15.

Ako su dužnikove obveze prema nositelju police osigurane jamstvom ili drugim instrumentom osiguranja, nositelj police mora poduzeti sve mjere propisane policom osiguranja kako bi utvrdio valjanost i naplativost jamstva i/ili drugog instrumenta osiguranja te kako bi se po istima i naplatio.

Izračun odštete
Članak 16.

Prilikom isplate odštete osiguratelj ne smije nositelju police isplatiti iznos veći od stvarne štete, odnosno iznosa koji je nositelj police stvarno ovlašten primiti od dužnika po ugovoru o kreditu/zajmu odnosno od kupca po izvoznom ugovoru ili ugovoru o ulaganju u inozemstvo.

Isplata odštete
Članak 17.

(1) Osiguratelj mora isplatiti odštetu odmah, a najkasnije u roku mjesec dana od isteka razdoblja iz članka 13. stavka 1. ove Uredbe ako je o odštetnom zahtjevu bio pravodobno obaviješten te je pravodobno zaprimio sve potrebne informacije, dokumente i dokaze radi utvrđivanja utemeljenosti odštetnog zahtjeva.

(2) U slučaju pokrića rizika proizvodnje osiguratelj odštetu mora isplatiti u roku od mjesec dana od isteka razdoblja iz članka 13. stavka 1. ove Uredbe ili od dana primitka stručnog izvješća kada je isto potrebno ili od dana sporazuma nositelja police i osiguratelja o iznosu odštetnog zahtjeva, ovisno o tome što je kasnije.

Sporovi u vezi odštetnog zahtjeva
Članak 18.

(1) Ako se štete iskazane u odštetnom zahtjevu nositelja police odnose na sporna prava, osiguratelj može odgoditi isplatu odštete do trenutka rješavanja spora u korist nositelja police.

(2) Sporovi iz stavka 1. ovoga članka rješavaju se pred sudom ili arbitražom, ovisno o tome čija je nadležnost ugovorena ugovorom o kreditu/zajmu, izvoznim ugovorom odnosno ugovorom o ulaganju u inozemstvo.

Bilateralni međuvladini sporazumi o restrukturiranju duga
Članak 19.

(1) Kada je osigurani ugovor o kreditu/zajmu, izvozni ugovor ili ugovor o ulaganju u inozemstvo predmet bilateralnog međuvladinog sporazuma o restrukturiranju duga, nositelj police mora poštivati uvjete utvrđene tim sporazumom i to u dijelu koji određuje osigurani i neosigurani dio tog ugovora.

(2) Nositelj police dužan je pružiti svu potrebnu pomoć osiguratelju u izvršenju sporazuma o restrukturiranju duga.

Dodatni troškovi
Članak 20.

(1) Dodatni troškovi nastali uslijed radnji za umanjeње ili izbjegavanje nastanka štete pokrit će se razmjerno postotku pokrića koji je utvrđen policom osiguranja, ako je te troškove osiguratelj prethodno odobrio.

(2) Dodatni troškovi odnose se na troškove sudskih postupaka i ostalih pravnih troškova radi smanjenja odnosno izbjegavanja štete, ali se isti ne odnose na troškove utvrđenja utemeljenosti odštetnog zahtjeva.

(3) Ako dodatni troškovi uključuju i iznose ili dospijeća koja osiguratelj nije osigurao, isti će se razmjerno rasporediti na osigurane i neosigurane iznose ili dospijeća.

Načela za utvrđivanje premije

Članak 21.

(1) Premija koja se naplaćuje za osiguranje izvoza mora:

- biti razmjerna osiguranom riziku (rizik zemlje, suvereni rizik, javni i/ili privatni rizik),
- odgovarajuće odražavati opseg i kvalitetu odobrenog osiguranja,
- biti dovoljna za pokriće dugoročnih poslovnih troškova i gubitaka.

(2) Prilikom utvrđivanja kvalitete pokrića osiguratelj mora voditi računa o postotku pokrića, uvjetima pokrića i drugim čimbenicima koji utječu na kvalitetu osiguranja.

(3) Iznos premije za pojedinu zemlju ili kategoriju zemlje ovisi o klasifikaciji zemalja po rizičnosti.

(4) Prilikom utvrđivanju premijskih stopa osiguratelj mora voditi računa o slijedećim uvjetima:

- kreditnoj sposobnosti dužnika,
- statusu dužnika (javnopravni dužnik ili privatni dužnik),
- ukupnom trajanju rizika,
- načinu otplate i iznosu kamate.

(5) Prilikom ocjene statusa dužnika osiguratelj mora voditi računa o:

- pravnom statusu dužnika,
- stvarnom učinku pravnih radnji protiv dužnika,
- dužnikovim izvorima financiranja i prihoda,
- stupnju kontrole ili utjecaja države nad dužnikom.

(6) Osnovica za izračun premije osiguranja kreditnog rizika utvrđuje se najmanje u visini iznosa glavnice kredita/zajma ili (re)financiranog udjela izvoznog ugovora, a za izračun premije osiguranja rizika proizvodnje najviše u visini ukupne vrijednosti ugovora umanjenog za predujam.

(7) Premija dospijeva na dan sklapanja ugovora o osiguranju osim ako nije drukčije ugovoreno.

(8) Iznimno od stavaka 6. i 7. ovoga članka, plaćanje premije može biti ugovoreno obročno pri čemu se premija utvrđuje u većem iznosu, ali na način da je sadašnja vrijednost tog iznosa jednaka premiji iz stavka 7. ovoga članka.

Politika osiguranja rizika zemlje

Članak 22.

(1) Osiguratelj je dužan politiku osiguranja rizika zemlje temeljiti na ocjeni rizika i ukupnoj izloženosti po pojedinoj zemlji te strukturi portfelja rizika.

(2) Prilikom utvrđivanja politike osiguranja rizika zemlje osiguratelj je dužan voditi računa o klasifikaciji zemlje svakog dužnika.

(3) Neovisno o klasifikaciji pojedine zemlje, osiguratelj može u svakom trenutku ograničiti ili prestati osiguravati poslove s pojedinom zemljom.

Ukupna izloženost i rizik zemlje Članak 23.

(1) Ukupna izloženost utvrđuje se sukladno postotku pokrića izvoza iz članka 10. ove Uredbe.

(2) Osiguratelj, za pojedine zemlje, može osiguravati poslove iz razloga bilateralne politike, nacionalnog interesa ili ako dužnik raspolaže dostatnom količinom slobodno konvertibilne strane valute za taj posao.

(3) Kod osiguranja tražbina iz pojedinih zemalja, osiguratelj može postavljati slijedeća ograničenja:

- ograničenje ukupne izloženosti po pojedinoj zemlji, i/ili
- ograničenje ukupnog iznosa osiguranja, i/ili
- ograničenje iznosa novoodobrenih osiguranja, i/ili
- ograničenje najvišeg iznosa pokrića po transakciji.

(4) Pored ograničenja iz stavka 3. ovoga članka, kod osiguranja tražbina iz pojedinih zemalja osiguratelj može povećati iznos premije.

(5) Neovisno o kategoriji zemlje, osiguratelj može za pojedinu zemlju tražiti i ispunjenje dodatnih uvjeta osiguranja kao što su:

- jamstvo za plaćanje i/ili prijenos od centralne banke ili ministarstva financija pojedine zemlje,
- neopozivi akreditiv ili bankarsko jamstvo,
- produljenje roka isplate odštete utvrđenog člankom 17. ove Uredbe,
- umanjenje postotka osiguranja,
- ograničenje pokrića za pojedine sektore ili pojedine vrste projekata.

Reosiguranje i suosiguranje Članak 24.

(1) Kada izvozni ugovor predstavlja zajednički posao izvoznika i strane osobe, osiguratelj može, pod uvjetima iz ove Uredbe:

- reosigurati tražbinu izvoznika u dijelu koji se, sukladno ovoj Uredbi, smatra izvozom, ali samo ako se cijeli takav zajednički posao može osigurati ili je osigurao drugi osiguratelj,
- osigurati cijeli posao pod uvjetom reosiguranja udjela koji se odnosi na stranu osobu, ili
- posao suosigurati s institucijama ili javnim službama drugih država članica Europske unije (u daljnjem tekstu: izvozno - kreditnim agencijama).

(2) U slučaju iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka, suosiguranje mora biti sukladno odredbama članka 25. do 30. ove Uredbe.

(3) Osiguratelj može reosigurati preuzete rizike kod reosiguratelja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici Europske unije.

Ugovor o suosiguranju

Članak 25.

Ugovor o suosiguranju, u smislu ove Uredbe, je ugovor između osiguratelja i jedne ili više izvozno - kreditnih agencija država članica Europske unije u slučajevima kada:

- glavni izvođač povjeri jednom ili više podizvođača iz jedne ili više država članica Europske unije izvozni ugovor koji je glavni izvođač, kao jedini izvođač, sklopio s kupcem iz zemlje koja nije država članica Europske unije odnosno iz države članice Europske unije koja je različita od zemlje glavnog izvođača ili podizvođača;
- se glavni izvođač obvezao prepustiti podizvođaču ili podizvođačima dio koji im je dugovan iz iznosa koje je kupac platio glavnom izvođaču, te provesti sve formalnosti koje su potrebne za prijenos tog dijela kupčevih plaćanja koja se duguju podizvođaču ili podizvođačima;
- ne postoje nikakve pravne veze između podizvođača i kupca;
- su izvozno - kreditna agencija glavnog izvođača (u daljnjem tekstu: glavni osiguratelj) i izvozno - kreditna agencija ili agencije podizvođača (u daljnjem tekstu: suosiguratelji) spremne osigurati dio posla izvršen u njenoj zemlji od rizika koje su definirani u svakom pojedinom ugovoru.

Obveze glavnog osiguratelja

Članak 26.

Glavni osiguratelj, kao isključivi nositelj rizika (uključujući i podizvođačima povjeren dio) mora se obvezati na slijedeće:

- osigurati glavnog izvođača od rizika utvrđenih ugovorom i to dio koji se odnosi na glavnog izvođača;
- ne prihvaćati izmjene uvjeta izvršenja ugovora (npr. iznos, isporuku, plaćanje itd.), niti izmjene o izvršenju ugovora između glavnog izvođača i podizvođača, osim ako to nije uzajamno dogovoreno sa suosigurateljima;
- ne isključivati svoju odgovornost po ugovoru s glavnim izvođačem zbog njegova kršenja odredaba ugovora, bez izvještavanja suosiguratelja;
- ne izjavljivati da je valjanost ugovora istekla bez izvještavanja suosiguratelja o istome;
- u slučaju štete ili prijetnje nastankom štete, izvijestiti suosiguratelja ili suosiguratelje o svim činjenicama za koje sazna, a koje bi mogle izmijeniti prirodu ili opseg rizika odnosno dovesti do štete;
- u slučaju štete ili prijetnje nastankom štete, konzultirati suosiguratelja ili suosiguratelje o mjerama koje treba poduzeti, pri čemu će odluke o priznavanju štete ukoliko je to moguće biti donesene uzajamnom suglasnošću, a iznos i metoda plaćanja utvrđeni u skladu s odredbama pojedinačnih ugovora;
- u slučaju štete, poduzeti potrebne mjere ili zatražiti od glavnog izvođača poduzimanje potrebnih mjera za naplatu neplaćenih iznosa i povrat suosiguratelju; troškove glavnog izvođača pri naplati tih iznosa osiguratelji će podijeliti razmjerno udjelu u osiguranom ugovoru;
- u slučaju otkazivanja osiguranja odobrenog glavnom izvođaču, uložiti najveće napore kako bi izvršio obveze iz ovog članka.

Obveze suosiguratelja

Članak 27.

Svaki od suosiguratelja mora se obvezati na slijedeće:

- osigurati podizvođača od rizika utvrđenih ugovorom i to dio koji se odnosi na izvršenje posla podizvođača u svojoj zemlji;
- ne prihvaćati izmjene ugovora zaključenog između glavnog izvođača i podizvođača o izvršavanju ugovora zaključenog s kupcem, osim u uzajamnoj suglasnosti s glavnim osigurateljem;
- ne isključivati svoju odgovornost po ugovoru s podizvođačem zbog njegova kršenja odredaba ugovora, bez izvještavanja glavnog osiguratelja;
- ne izjavljivati da je valjanost ugovora istekla bez izvještavanja glavnog osiguratelja o istome;
- izvijestiti glavnog osiguratelja o svim činjenicama za koje sazna, a koje bi mogle izmijeniti prirodu ili opseg rizika odnosno dovesti do štete;
- u slučaju otkazivanja osiguranja odobrenog podizvođaču, uložiti najveće napore kako bi izvršio obveze iz ovog članka.

Konsolidacija

Članak 28.

U slučaju sporazuma o konsolidaciji duga zemlje kupca, glavni osiguratelj i suosiguratelj, odnosno suosiguratelji, konzultirat će se o načinima i sredstvima rješavanja specifičnih problema koji nastaju zbog sporazuma o konsolidaciji.

Poslovi kreditiranja kupaca

Članak 29.

Izvozno - kreditne agencije država članica Europske unije, mogu se dodatno sporazumjeti o osiguranju pojedinog kredita kupcu za cijelu vrijednost ugovora, uz odgovarajuću primjenu članaka 25. do 28. ove Uredbe.

Arbitraža

Članak 30.

(1) Sporove nastale po Ugovoru iz članka 25. ove Uredbe rješavat će arbitražni sud u sastavu od tri arbitra.

(2) Svaka strana imenuje jednog arbitra, a trećeg arbitra imenuje predsjednik Suda Europskih zajednica. Tako imenovani treći arbitar biti će predsjedavajući arbitražnog suda.

(3) Sporovi iz stavka 1. ovog članka vodit će se sukladno Pravilima mirenja i arbitraže Međunarodne trgovačke komore.

III. SREDSTVA ZA OBAVLJANJE POSLOVA OSIGURANJA IZVOZA

Sredstva za obavljanje poslova osiguranja izvoza

Članak 31.

(1) HBOR je dužan sredstva za obavljanje poslova osiguranja izvoza voditi na posebnom računu, odvojenom od sredstava namijenjenih obavljanju ostalih djelatnosti HBOR-a.

(2) Sredstva za obavljanje poslova osiguranja izvoza služe za isplatu odšteta, pokriće troškova sprječavanja nastanka štete i za pokriće ostalih troškova osiguratelja u provedbi osiguranja izvoza.

(3) Sredstva iz stavka 2. ovoga članka sastoje se od:

- iznosa naplaćene premije,
- regresno naplaćenih sredstva.

(4) HBOR je ovlašten plasirati slobodna sredstva za obavljanje poslova osiguranja izvoza, a prihodi ostvareni po toj osnovi pribrajaju se tim sredstvima.

(5) Ako je ukupni iznos odštete veći od ukupnog iznosa sredstava za obavljanje poslova osiguranja izvoza, Republika Hrvatska dužna je, prije dospijeća odštete, razliku iznosa uplatiti HBOR-u.

Najviši iznos potencijalnih obveza iz ugovora o osiguranju

Članak 32.

Iznos svih preuzetih obveza po poslovima osiguranja izvoza ne smije prelaziti iznos službeno utvrđene vrijednosti godišnjeg izvoza roba i usluga u Republici Hrvatskoj za posljednju godinu, a novopreuzete obveze u pojedinoj kalendarskoj godini ne smiju prelaziti iznos od 30% izvoza iz Republike Hrvatske u prethodnoj godini.

IV. OBVEZE IZVJEŠĆIVANJA

Izvyješćivanje

Članak 33.

Osiguratelj je dužan Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju tromjesečno podnositi izvješće o obavljenim poslovima osiguranja izvoza sukladno ovoj Uredbi.

Izvyješćivanje Europske komisije

Članak 34.

(1) Osiguratelj je, do 30. travnja tekuće godine, dužan Europskoj komisiji i ostalim osigurateljima dostaviti godišnje izvješće za proteklu godinu, a koje po pojedinoj državi obuhvaća podatke o ukupnom iznosu pokrića, ukupnoj izloženosti, zarađenoj premiji, iznosu isplaćenih odšteta i iznosu ostvarene regresne naplate.

(2) Osiguratelj je dužan, najkasnije do 31. siječnja svake godine, izvijestiti Europsku komisiju i ostale osiguratelje o svojoj politici pokrića, uključujući vrstu i visinu najviših iznosa, kao i o uvjetima koje namjerava primjenjivati na pokriće u toj godini.

Izvyješćivanje radi odlučivanja

Članak 35.

(1) U slučaju konkurentskih ponuda izvoznika ili banaka s područja država članica Europske unije, osiguratelj je, na upit drugog osiguratelja o statusu pojedinog dužnika, dužan dostaviti odgovor bez odgode.

(2) U slučaju nesuglasja o statusu dužnika, osiguratelji su dužni međusobno razmijeniti informacije te ponudu za postizanje dogovora o sporazumnom utvrđenju statusa dužnika.

(3) Ako se osiguratelji ne mogu sporazumjeti o statusu dužnika u roku od deset radnih dana od podnošenja zahtjeva za dostavu informacija, osiguratelj je dužan predmet s relevantnim informacijama dostaviti Europskoj komisiji.

Prethodno izvješćivanje radi dostave obavijesti

Članak 36.

(1) Ako osiguratelj odluči odobriti povoljnije uvjete pokrića za pojedini posao ili skup poslova, za pojedini sektor ili sektore, za pojedinu državu ili države ili za cjelokupni sustav, odnosno ako namjerava odstupiti od odredaba ove Uredbe, dužan je o svojoj namjeri i premiji koju će naplaćivati izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju najmanje sedam radnih dana prije stupanja takve odluke na snagu uz navođenje razloga za odstupanje.

(2) Ako osiguratelj odluči naplatiti premiju nižu od one iskazane u njegovom godišnjem izvješću, dužan je o svojoj namjeri izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju najmanje sedam radnih dana prije stupanja takve odluke na snagu.

(3) Ako osiguratelj temeljem izvješća drugog osiguratelja podnesenog sukladno stavcima 1. i 2. ovog članka namjerava odobriti povoljnije uvjete, dužan je o svojoj namjeri i premiji koju namjerava naplaćivati izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju najmanje sedam radnih dana prije stupanja takve odluke na snagu.

(4) Ako osiguratelj namjerava osigurati poslove s dužnicima iz zemalja za koje nije utvrdio postotak pokrića, ukupnu izloženost i rizik, dužan je izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju o svojoj namjeri i premiji koju namjerava naplaćivati najmanje sedam radnih dana prije stupanja takve odluke na snagu.

Naknadno izvješćivanje radi informiranja

Članak 37.

(1) Ako osiguratelj odluči odstupiti od odredaba ove Uredbe odobravanjem manje povoljnih uvjeta pokrića za pojedini posao ili skup poslova, za pojedini sektor ili sektore, za pojedinu državu ili države ili cjelokupni sustav, dužan je najkasnije do 31. siječnja o tome izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju za prethodnu kalendarsku godinu.

(2) Ako osiguratelj odluči prilagoditi jedan ili više elemenata politike pokrića zemlje utvrđenih njegovim godišnjim izvješćem, dužan je o tome bez odgode izvijestiti ostale osiguravatelje i Europsku komisiju.

(3) Ako osiguratelj slijedom izvješća drugog osiguratelja, podnesenog sukladno stavcima 1. i 2. ovog članka, odluči odobriti jednake uvjete kao drugi osiguratelj, dužan je o tome bez odgode izvijestiti ostale osiguratelje i Europsku komisiju.

(4) Osiguratelj je dužan bez odgode odgovoriti na svaki zahtjev za pojašnjenjem ili dostavom podataka o svojim aktivnostima postavljen od drugog osiguratelja ili Europske komisije.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Postupci s važećim ugovorima

Članak 38.

Svi ugovori o osiguranju izvoza koje je HBOR sklopio do dana stupanja na snagu ove Uredbe vrijede do njihova isteka.

Stupanje na snagu

Članak 39.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbe članka 10. stavka 2. i odredbi članka 34. do 37. ove Uredbe koji stupaju na snagu danom prijema Republike Hrvatske u članstvo u Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE ČLANAKA

Člankom 1.

utvrđen je predmet regulacije ove Uredbe temeljem i sukladno članku 10. stavku 6. Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (Narodne novine, broj 138/06) i njezina primjena.

Člankom 2.

definiraju se pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe.

Člankom 3.

utvrđuje se nadležnost Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR) za provedbu poslova osiguranja koji su predmet regulacije ove Uredbe kao i obveza HBOR-a za donošenje akata nužnih za provođenje tih poslova.

Člancima 4. do 6.

utvrđuju se poslovi koji se osiguravaju sukladno ovoj Uredbi, definicija tih poslova te obveza pribavljanja instrumenata osiguranja. Članak 6. navodi poslove i slučajeve za koje je zabranjeno sklapanje ugovora o osiguranju koje regulira ova Uredba.

Člancima 7. i 8.

definiraju se rizici koji se osiguravaju ugovorima o osiguranju u smislu ove Uredbe te jasno navodi odgovornost osiguratelja odnosno HBOR-a usklađena sa zahtjevima pravne stečevine Europske unije.

Člancima 9. do 12.

utvrđen je opseg i početak važenja pokrića po ugovorima o osiguranju za rizik proizvodnje te kreditni rizik, a sukladno zahtjevima Direktive Europske unije. Također, implementiranjem odredbi pravne stečevine Europske unije koja regulira poslove osiguranja izvoza, propisan je sadržaj ugovora o osiguranju te način i uvjeti uključivanja podizvođačkih ugovora u pokriće koje osiguratelj odobrava glavnom izvođaču.

Člancima 13. do 18.

propisuje se mogućnost podnošenja odštetnog zahtjeva temeljem ugovora o osiguranju tek nakon šest mjeseci neprekidne obustave izvršenja ugovorenih obveza odnosno nakon tri mjeseca nemogućnosti naplate po izvoznom ugovoru, ugovoru o kreditu/zajmu ili ugovoru o ulaganju u inozemstvo ako su obustava odnosno neplaćanje izravna i isključiva posljedica komercijalnog ili političkog rizika za privatne odnosno javnopravne dužnike. Nadalje, propisane su iznimke od te odredbe, uvjeti za stjecanje prava na odštetu, način izračuna te rokovi isplate odštete od strane HBOR-a.

U navedene odredbe kao i odredbe o nadležnosti i rješavanju sporova po pitanju prava nositelja police odnosno ugovora o osiguranju implementirani su zahtjevi direktive 98/29/EZ o usklađivanju osnovnih odredaba o izvozno - kreditnom osiguranju transakcija sa srednjoročnim i dugoročnim pokrićem.

Člankom 19.

utvrđuje se postupanje nositelja police odnosno ugovora o osiguranju te njegov odnos s osigurateljem u slučajevima bilateralnih međuvladinih sporazuma o restrukturiranju duga.

Člankom 20.

uređuje se način pokrića troškova sudskih postupaka ili drugih troškova nastalih radi umanjjenja ili izbjegavanja nastanka štete s obzirom na sklopljeni ugovor o osiguranju izvoza.

Člankom 21.

sukladno zahtjevima Direktive, utvrđuje se način izračuna premije s obzirom na osnovicu za izračun premije, klasifikaciju rizičnosti zemalja i druga načela propisana ovim člankom Uredbe. Nadalje, navedena su načela ocjene statusa kupca ili korisnika kredita/zajmoprimca odnosno dužnika kao bitnog elementa prilikom utvrđivanja premijskih stopa osiguratelja, HBOR-a.

Člancima 22. i 23.

propisuje se obveza osiguratelja odnosno HBOR-a da prilikom obavljanja poslova osiguranja izvoza vodi računa o klasifikaciji zemlje dužnika, izloženosti po zemljama pojedinačno kao i ukupnoj izloženosti. S ciljem osiguranja rizika zemlje, osiguratelju odnosno HBOR-u dane su ovlasti postavljanja propisanih ograničenja, povećanja premije te postavljanja dodatnih uvjeta kod osiguranja tražbina iz pojedinih, prema klasifikaciji, rizičnijih zemalja.

Člancima 24. do 30.

osiguratelju odnosno HBOR-u utvrđuje se mogućnost reosiguranja i suosiguranja kod izvoznih ugovora koji su zajednički posao domaćeg izvoznika i strane osobe, uvjeti sklapanja ugovora suosiguranju te obveze glavnog osiguratelja i suosiguratelja po takvom ugovoru. Nadalje, regulira se mogućnost sporazuma o konsolidaciji duga, osiguranje cijele vrijednosti ugovora te nadležnost rješavanja sporova proizašlih iz Ugovora o suosiguranju.

Odredbe navedenih članaka usklađene su s Direktivom 84/568/EEZ o recipročnim obvezama izvozno-kreditnih organizacija država članica koje postupaju u ime države ili uz njenu podršku ili javnih tijela koja djeluju umjesto tih organizacija, kada se radi o zajedničkim jamstvima za ugovore koji uključuju jedan ili više podizvođačkih ugovora u jednoj ili više država članica Europskih zajednica.

Člancima 31. i 32.

utvrđuju se sredstva HBOR-a za provedbu poslova osiguranja izvoza te najviši iznos potencijalnih obveza HBOR-a po ugovorima o osiguranju izvoza.

Člancima 33. do 37.

propisane su obveze izvješćivanja. Člankom 33. propisana je obveza u sadašnjim uvjetima dok je člancima 34. do 37. propisana obveza izvješćivanja Europske komisije i drugih osiguratelja te je njihova primjena odgođena do stupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Člankom 38.

utvrđuje se postupanje s važećim ugovorima o osiguranju izvoza.

Člankom 39.

utvrđuje se stupanje na snagu ove Uredbe.